

Dorota Chudyk

Rzeszów

Łączliwość przysłówków gradualnych z przysłówkami ze znaczeniem zewnętrznych przejawów cech charakteru istot żywych w języku rosyjskim w porównaniu z polskim

Przedmiotem niniejszego artykułu jest analiza i opis dwukomponentowych grup syntaktycznych, w których oba człony wyrażone są przysłówkami: człon główny – przysłówkiem gradualnym¹, zależny zaś – przysłówkiem ze znaczeniem zewnętrznych przejawów cech charakteru istot żywych.

Pod względem semantycznym poszczególne przysłówki gradualne różnią się od siebie. Łączy je jednak ogólne znaczenie stopnia, miary, ilości, które przejawia się w sposób różnorodny, poczynając od znaczenia bardzo ogólnego (często odbieranego subiektywnie lub emocjonalnie), przez znaczenie ilości nieokreślonej, aż do dokładnego wyrażenia ilości w liczbach. Łączy je także i to, że wszystkie pełnią funkcję intensyfikatorów cechy nazywanej przez wyraz, przy którym występują w zależności podrzędnej. Przysłówki gradualne występują przy tych wyrazach jako wykładniki trzech kategorii gradacyjnych: intensywności, dostateczności i kompletności².

¹ Termin przysłówki gradualne przyjmujemy za R. Grzegorzczukową, por. R. Grzegorzczukową, *Funkcje semantyczne i składniowe polskich przysłówków*, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1975, s. 39.

² Kategoria intensywności obejmuje trzy stopnie cechy. Są to określniki o strukturze: wysoki stopień cechy (*bardzo głęboki, mokry, zimny*), średni, przeciętny stopień cechy (*średnio głęboki, twardy, zimny*), mały, niewielki stopień cechy (*trochę mokry, twardy*). Kategoria dostateczności dotyczy miary cechy ze względu na stan przeciętny, normę. Jest trójstopniowa i obejmuje: 1) za duży stopień – wykładniki: *zbyt, zbytnio, zanadto, za bardzo, nadmiernie, przesadnie* itp.; 2) dostateczny stopień – wykładniki: *dość, dosyć, dostatecznie, wystarczająco* i inne; 3) za mały stopień – wykładniki: *za mało, nie dość*. Kategoria kompletności jest dwustopniowa, obejmuje pełny i niepełny stopień i występuje przy cechach wyrażnie zdyferencjalizowanych. Wśród wykładników pełnego stop-

Przysłówki gradualne charakteryzują się szczególnymi preferencjami łączliwościowymi³. Występują przede wszystkim jako określenia przymiotników i innych przysłówków, rzadziej czasowników, a w szczególnych przypadkach także rzeczowników.

Na podstawie materiału faktograficznego pochodzącego z XX-wiecznej prozy rosyjskiej i jej tłumaczeń na język polski starałam się odpowiedzieć na następujące pytania:

1. Które rosyjskie i polskie przysłówki ze znaczeniem zewnętrznych przejawów cech charakteru istot żywych mogą być określane przez przysłówki gradualne?
2. Które przysłówki gradualne występują w funkcji określeń przysłówków interesującej nas semantyki w języku rosyjskim i polskim?
3. Jakie istnieją podobieństwa i różnice w funkcjonowaniu takich związków w porównywanych językach?

Komponentem głównym omawianych tu grup syntaktycznych są przysłówki utworzone od przymiotników, które w swym prymarnym bądź wtórnym znaczeniu są nazwami cech charakteru istot żywych⁴. Adwerbia takie

nia występują: *całkowicie, zupełnie, całkiem*. Wykładnikiem niepełnego stopnia, który informuje o tym, że dana cecha nie przysługuje przedmiotowi, ale niewiele brak do jej osiągnięcia, jest przysówek prawie. Gradacja w przypadku tej kategorii polega nie na natężeniu cechy, ale na zakresie jej wystąpienia: najszerszy, węższy i zerowy przy nieobecności cechy, por.: E. Кржижкова, *Количественная детерминация прилагательных в русском языке*, [в:] *Синтаксис и норма*, Москва 1974, s. 124; E. Wołodźko, *Przysłówki w języku rosyjskim i polskim*, Warszawa 1984, s. 80; E. Janus, *Wykłady intensywności cechy w języku rosyjskim*, [w:] *Semantyka tekstu i języka*, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1976, s. 29; E. Janus, *Wykłady intensywności cechy (na materiale języka polskiego i języka rosyjskiego)*, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1981, s. 43-44; Н. Н. Прокопович, *Словосочетание в современном русском языке*, Москва 1966, s. 361; М. Вобган, *Очерк синтаксиса русского и польского языков*, Рzeszów 1993, s. 256; М. В. Шаталова, *О лексико-синтаксическом выражении степени качества у имён прилагательных*, «Русский язык в школе» 1967, № 1, s. 76; З. Т. Короткевич, *Наречные синонимы в современном русском языке*, [в:] *Синонимы русского языка и их особенности*, Ленинград 1972, s. 89-111.

³ Na szczególne cechy łączliwościowe tej klasy przysłówków zwracali uwagę tacy językoznawcy jak A. M. Pieszkowski, R. Grzegorzczkova, N. N. Prokopowicz. Por.: A. M. Пешковский, *Русский синтаксис в научном освещении*, Москва 1938, s. 101; Н. Н. Прокопович, *Словосочетание в современном русском языке*, Москва 1966, s. 339; R. Grzegorzczkova, *Funkcje semantyczne...*, op. cit., s. 10.

⁴ T. S. Szczepina, charakterystyczną właściwością omawianych leksemów jest regularne rozwijanie wtórnych znaczeń, opartych przede wszystkim na przenośni metonimicznej, a równocześnie występowanie w funkcji określeń rzeczowników nazywających zewnętrzne przejawy cech psychicznych oraz wytworów myśli ludzkiej, por.: Т. С. Шепина, *Семантические особенности прилагательных, характеризующих интеллект*, «Русский язык в школе», 1984, № 5, s. 76; Т. С. Шепина, *Прилагательные, обозначающие характер человека*, «Русский язык в школе», 1981, № 3, s. 92-93.

są określeniami czasowników ze znaczeniem mówienia, patrzenia, słuchania, zachowania się i wyrażają sposób uzewnętrzniania się wewnętrznych cech człowieka.

W badanym materiale faktograficznym wystąpiły następujące przysłówki tej semantyki: *азартно, бережно, бойко, вежливо, внимательно, высокомерно, горячо, грубо, деликатно, дико, дружно, естественно, жестоко, живо, забавно, загадочно, затейливо, искренне, категорически, ласково, лихо, ловко, любопытно, назойливо, неловко, неповоротливо, нервно, осторожно, ответственно, примитивно, прямо, пышно, рассеянно, рассудительно, ревниво, резво, резко, решительно, рьяно, серьёзно, скупое, смело, смешно, снисходительно, спокойно, стеснительно, странно, суетливо, сумрачно, сурово, строго, сухо, твёрдо, тонко, тщательно, шутиливо, убедительно, уважительно, умело, учтиво, чопорно, чудно, энергично, яростно*.

Podobnie jak przymiotniki, którymi są motywowane, przysłówki te łatwo łączą się z wykładnikami gradualnymi. Odnotowaliśmy ich związki z przysłówkami wszystkich trzech kategorii gradacyjnych.

1. Najliczniej reprezentowane są połączenia z wykładnikami kategorii intensywności, reprezentowane przez przysłówki wszystkich trzech stopni.

1.1. W grupie związków z adwerbialnymi wykładnikami tej kategorii dominują połączenia z zależnymi przysłówkami wysokiego stopnia, rosyjskimi: *очень, весьма, особенно, ужасно, шибко, неестественно, необыкновенно* i polskimi: *bardzo, nader, nadzwyczaj, nienaturalnie, szczególnie*.

Wiele spośród rosyjskich związków z przysłówkowymi wykładnikami wysokiego stopnia ma w polskich tekstach pełne semantyczne, stylistyczne i strukturalne ekwiwalenty.

Oto wybrane przykłady:

Они разрубали их очень умело и ловко – крест-накрест (Паустовский); *Robili to bardzo zręcznie i umiejętnie – tnąc na krzyż* (Paustowski); *Говорила, очень нервно и горячо, Молли [...]* (Грин); *Molly mówiła bardzo perwowo i gorąco [...]* (Grin); *Можно, конечно, отпереться, но очень неловко соврал ей про лампы* (Лиханов); *Можна się oczywiście wyprzeć, ale skłamał jej bardzo niezręcznie na temat żarówek* (Lichanow); – *Рабочая газета ищет эпоху в других её проявлениях, – сказал Акопян спокойным голосом, но очень категорически* (Панова); – *Gazeta robotnicza szuka wyrazu epoki w innych zjawiskach – odpart Akopian spokojnie, ale bardzo kategorycznie* (Panowa); *Дюрок говорил очень вежливо и был совершенно спокоен* (Грин); *Duroc mówił bardzo*

uprzejmie i był zupełnie spokojny (Grin); – *Надеюсь, мы уладим как-нибудь этот вопрос*, – сказал я, протягивая ему руку, которую он пожал *весьма сухо* (Грин); – *Мам nadzieję, że jakoś załatwimy tę sprawę – rzekł podając mi rękę, którą on uściśnął nader chłodno* (Grin); *Особенно смешно* выглядела Агафья: вся наструнилась, поджала губы и внимательно разглядывала городскую [...] (Шукшин); *Szczególnie zabawnie zachowywała się Agafia: pełna napięcia zacisnęła usta i bacznie obserwowała miejską dziewczynę [...]* (Szukszyn).

W przypadku zauważonych różnic wystąpiły następujące polskie odpowiedniki rosyjskich analizowanych związków:

- związek dwóch przysłówków z nadrzędnym ekwiwalentnym przysłówkiem cechy i określającym go przysłówkiem gradualnym różniącym się od oryginalnego pod względem stylistycznym:
- neutralnym w miejsce potocznego i książkowego, np.:

Бонны ели и пили весьма деликатно и вели беседу сплошь состоящую из восклицаний удивления и ужаса (Паустовский); *Вону ja-dły i piły i bardzo delikatnie prowadziły rozmowę składającą się z samych okrzyków podziwu i zgrozy* (Paustowski); *А вышла за него Настя шибко чудно* (Шукшин); *A Nastia wyszła za niego bardzo dziwnie* (Szukszyn).

- neutralnym zamiast ekspresyjnego i odwrotnie, np.:

Ревность ли была тому причиной или что другое, но ужасно высокомерно стал держаться Савчук с ребятами из прежней своей компании (Панова); *Czy zazdrość była tego powodem, czy też co innego, dość że Sawczuk zaczął bardzo wyniośle traktować chłopców ze swej dawnej kompanii* (Panowa);

- związek: ekwiwalentny przymiotnik wysokiego stopnia + przymiotnik ze znaczeniem cechy charakteru, np.:

[...] *но голос звучал неестественно спокойно* (Бондарев); [...] *brzmienie głosu było nienaturalnie spokojne [...]* (Bondariew); – *Меня сегодня судили... и очень жестоко*, – тихо и, казалось, равнодушно сказала она после молчания (Бондарев); – *Dzisiaj wydano o mnie sąd... i to bardzo surowy – po chwili milczenia powiedziała cicho [...]* (Bondariew); *Берг потом очень скупо рассказывал о своих одесских поисках [...]* (Паустовский); *Berg był później bardzo oszczędny w relacjach na temat swoich poszukiwań [...]* (Paustowski).

- związek: przysłówki wysokiego stopnia (różniący się od oryginalnego stylistycznie) + przymiotnik ze znaczeniem cechy, np.:

Вы сказали это так, будто выругали меня. Ужасно смешно и... мило (Паустовский); *Pan to powiedział tak, jakby mnie chciał zwy-myślać. Bardzo, to śmieszne i... miłe z pańskiej strony* (Paustowski).

- analityczny komparatyw przymiotnika, np.:

Лена покраснела тогда, прочитав стихи, ей хлопали особенно яростно [...] (Лиханов); *Lena zamilkła i zarumieniła się, posypały się bardziej gorące niż zwykle oklaski [...]* (Lichanow).

- analityczny superlatyw przymiotnika, np.:

– *Ты знаешь, действительно целая нога, – садясь рядом с ней, сказал Андрей очень естественно* (Бакланов); – *Wyobraź sobie – mówi Andriej, siadając obok żony. – To cała noga! – Mówi to w sposób najbardziej naturalny [...]* (Bakłanow).

- związek adiektywno-substantywny, gdzie przymiotnik jest wykładnikiem stopnia, a rzeczownik – nazwą cechy charakteru, np.:

И зря мама сердится, обзывает его Несчастливым скитальцем, потому что те двое взрослых слово „замов” сказали очень уважительно (Лиханов); *Мama niepotrzebnie złości się i przezywa go, wytuśliła od Nieszczęsnych Tutaczy, bo ci dwaj dorośli słowo „zastępcy” powiedzieli z wielkim szacunkiem* (Lichanow); *Сутаны у них были порваны во время частых погрузок дров – ксендзы очень рьяно ломали на топливо для паровоза [...]* (Паустовский); *Sutanny mieli podarte podczas częstych załadunków drzewa – z całą gorliwością rąbali na opał do parowozu [...]* (Paustowski); *Главный концессионер необыкновенно учтиво принял бумажку двумя пальцами правой руки [...]* (Ильф и Петров); *Główny akcjonariusz z niezwykłą kurtuazją ujął kwitek w dwa palce prawej ręki [...]* (Ilf i Pietrow).

- W dwóch przypadkach przysłówki cechy został opuszczony, natomiast przysłówek gradualny bezpośrednio określa czasownik, np.:

[...] успел заметить, что Том, согнув голову вбок трудится над чем-то очень внимательно (Грин); *[...] zauważyłem, że Tom, przechyliwszy głowę bardzo się nad czymś mozoli* (Grin); – *Он вас очень убедительно просит* (Панова); – *Bardzo was prosi* (Panowa).

1.2. W funkcji wykładników przeciętnego stopnia wystąpiły rosyjskie przysłowki przeciętnego stopnia: *довольно* i *достаточно*. Takie związki mogą mieć pełne polskie ekwiwalenty, również z dwoma stosowanymi wymiennie przysłówkami: *доść* i *dosyć*.

Oto wybrane przykłady:

[...]; разговаривал он с ними довольно сурово... (Панова); *Sewastianow rozmawiał z nimi zawsze доść сурово* (Panowa); – *Молли – сказал Ганувер, вздрогнув, но довольно спокойно [...]* (Грин); – *Molly – powiedział Hanoover доść спокійно chociaż zadrżał* (Grin); *Рубили школы довольно дружно* (Шукшин); *Szkółę budowano dosyć zgodnie* (Szuk-

szyn); *Я слушал довольно внимательно* (Грин); *Słuchałem go dosyć uważnie* (Grin); *Несколько дней прошло сравнительно спокойно* (Паустовский); *Kilka dni mijalo stosunkowo spokojnie* (Paustowski).

W przypadku różnic pomiędzy oryginalnymi związkami, a ich tłumaczeniami wystąpiły następujące polskie odpowiedniki:

- związek: przysłówek przeciętnego stopnia + przymiotnik jakościowy, np.:

Васька стоял передо мной, не улыбаясь, засунув руки в карман и ждал довольно сумрачно, что я ему скажу (Лиханов); *Sąsiad stanął przede mną bez uśmiechu, z rękami w kieszeniach, i czekał z dość ponurą miną* (Lichanow).

- związek adiektywno-substantywny, gdzie przymiotnik jest wykładnikiem stopnia, a rzeczownik nazwą cechy, np.:

Она не попросила его по обыкновению „покоситься на этюды”, [...], которые он оценивал довольно-таки снисходительно [...] (Бондарев); *Nie poprosiła go jak zazwyczaj, by „zerknąć na szkice”, na jeszcze wilgotne akwarele, [...], które on oceniał z niejaką pobłażliwością [...]* (Bondariew).

1.3. Przysłówki *несколько, немного, не очень, не слишком, слегка, nieco, trochę* i *не* *bardzo* reprezentują w analizowanym materiale wykładniki niewysokiego stopnia. Część oryginalnych związków ma w polskim tłumaczeniu pełne ekwiwalenty, np.:

И он тоже несколько шутливо отвечал ей, что погибал в ностальгии [...] (Бондарев); *I on też nieco żartobliwie odpowiadał jej, że żałta go tęsknota [...]* (Bondariew); *Он всегда говорил немного пышно и театрально, но сейчас мы этого не замечали* (Паустовский); *Zawsze mówił nieco wzniośle i teatralnie, ale teraz nie dostrzegaliśmy tego* (Paustowski); *Время от времени взвизгивала какая-нибудь девка, кто-то из взрослых не очень строго прикрикивал: – Эй кто балует* (Шукшин); *Co chwila rozlegał się pisk jakiejś dziewczyny i ktoś z dorosłych, nie bardzo zresztą surowo, pokrzykiwał: – Hej kto tam dokazuje* (Szukszyn).

W innych przypadkach rosyjskim związkom tego typu w polskich tekstach odpowiadają:

- związek: przysłówek przeciętnego stopnia + ekwiwalentny przysłówek jakościowy, np.:

И он вернулся в кабинет, принуждая себя думать о невесте сына, которая не очень стеснительно вживалась в их семью [...] (Бондарев); *I wrócił do swojego pokoju zmuszając się do myślenia o narzeczonej syna, która dość bezceremonialnie wkraczała w ich rodzinę [...]*

(Bondariew); *Тоббоган встретил меня немного сухо [...] (Грин); Тоббоган przywitał mnie dość oschle [...] (Grin).*

- związek: przysłówek niewysokiego stopnia + przysłówek nadmiernego stopnia + ekwiwalentny przysłówek jakościowy, np.:

[...] несколько чопрно сторонился заигрываний толстенькой машинистки Ляли (Панова); [...] нико збыт ostentacyjnie unikał umizgów pulchniutkiej maszynistki Lali (Panowa).

- związek: przysłówek niewysokiego stopnia + przymiotnik jakościowy, np.:

При Лизе и Ксане он всегда держался внушительно, слезка загадочно (Пан. Сент. ром. 609); W obecności Lizy i Ksani stawał się zawsze dostojny, trochę tajemniczy (Pan. Pow. sent. 150).

2. Kategorię dostateczności reprezentują w analizowanych połączeniach przysłówki nadmiernego i niewystarczającego stopnia.

2.1. W funkcji wykładników nadmiernego stopnia wystąpiły adwerbia: *слишком, чрезмерно, больно, излишне, збыт* i *за bardzo*. Rosyjskie połączenia omawianego typu mogą mieć pełne polskie ekwiwalenty, np.:

А убивать Гриньку ему расхотелось – слишком уж спокойно, бесстрашно смотрит он (Шукшин); A zabijać Grinę już tu się odechciało – збыт spokojnie i odważnie patrzy (Szukszyn); – Капиталистический мир неумело и слишком неповоротливо ищет новые источники энергии (Паустовский); – Świat kapitalistyczny nieumiejętnie i збыт opieszale szuka nowych źródeł energii (Paustowski).

W innych przypadkach związkom takiego typu w polskich tekstach odpowiadają:

- konstrukcja: przysłówek nadmiernego stopnia + związek adiektywno-substantywny, np.:

– Слишком ответственно, Дмитрий Корнеевич. Без письменного распоряжения не могу (Панова); – Збыт duża odpowiedzialność, Dymitrze Korniejewiczu. Bez rozporządzenia na piśmie – nie mogę (Panowa).

- związek: przysłówek nadmiernego stopnia + przymiotnik jakościowy, np.:

Хлеба кажется не будет. Уж больно спокойно они себя чувствуют (Шукшин); Wygląda na to, że ze zboża nic. За bardzo czują się pewni siebie (Szukszyn).

- związek frazeologiczny, np.:

[...], не зажигая света, кашлянул и, обычно настроенный на угриный разговорчивый лад, спросил чрезмерно прямо: – Ты его

любишь? (Бондарев); [...] kaszlnął, nie zapalając światła i nastrojony zazwyczaj na żartobliwą nutę zapytał prosto z mostu – Kochasz go? (Bondariew).

2.2. Połączenia z adverbialnymi wykładnikami niewystarczającego stopnia okazały się w analizowanym materiale nieliczne. Wystąpiły w nich przysłówki: *недостаточно*, *niezbyt*, *nie dość*. Jeden rosyjski związek z przysłówkiem niewystarczającego stopnia ma w polskim tłumaczeniu pełny ekwiwalent, natomiast drugiemu odpowiada połączenie przysłówka gradualnego z przymiotnikiem jakościowym, np.:

Его беспокоит, что ребята обращаются с его сокровищами недостаточно бережно; [...] (Панова); *Денервује się, że chłopcy niezbyt troskliwie obchodzą się z jego skarbami [...]* (Panowa); – *Скажум: недостаточно энергично продвигался задержался злостно* (Панова); – *Ровіеда, że nie okazałem się dość energiczny i że się zatrzymałem naumyślnie* (Panowa).

3. Kategorię kompletności reprezentują wykładniki zarówno pełnego jak i niepełnego stopnia.

3.1. Funkcję wykładników pełnego stopnia przy przysłówkach omawianej semantyki pełnią rosyjskie adwerbia *совершенно* i *совсем*, oraz polski *zupełnie*. W części przykładów odnotowaliśmy dokładne odpowiedniki rosyjskich połączeń analizowanego typu, np.:

Совершенно искренне он был убеждён, что Севастьянов делает в отделении только чёрную работу (Панова); *Был zupełnie szczerze przekonany, że Sewastianow wykonuje w Filii tylko prace fizyczne* (Panowa); *Я только заметил, что он шёл совсем спокойно, не торопясь* (Паустовский); *Zauważyłem tylko, że szedł całkiem spokojnie, bez pośpiechu* (Paustowski).

Dwukrotnie w polskim tekście jako odpowiednik takiego związku został użyty związek adiektywno-substantywny, gdzie przymiotnik jest wykładnikiem stopnia, a rzeczownik ma znaczenie jakościowe, np.:

Не раз, волнуясь и робея, она уходила ночью на морской берег, где, выждав рассвет, совершенно серьёзно высматривала корабль с Алыми Парусами (Грин); *Nieraz wzruszona i pełna lęku wypytywała się na brzeg morza i tam doczekawszy się świtu, z całą powagą wypatrywała okrętu pod szkartatnymi żaglami* (Grin); – *Не знаю, – сказал я совершенно искренне, так как такая мысль о Дэйзи мне до того не приходила в голову [...]* (Грин); – *Nie wiem – odpowiedziałem z całą szczerością, ponieważ myśl o Daisy nigdy dotychczas nie przychodziła mi do głowy [...]* (Grin).

3.2. Przysłówki niepełnego stopnia zostały użyte tylko w trzech przykładach. W polskich tekstach ich związkom z przysłówkami jakościowymi omawianej semantyki odpowiadają:

- związek: przysłówek niepełnego stopnia + rzeczownik jakościowy w przypadku zależnym z przyimkiem, np.:

– *Он получит пулю, – спокойно, почти рассеянно сказала неизвестная женщина [...]* (Грин); – *Он достанет куле – спокойно, niemal z roztagnieniem oświadczyła nieznajoma [...]* (Grin).

- związek: adiektywno-sybstantywny, np.:

И Валентин не вполне смело присел на край тахты [...] (Бондарев); *I Walentin z niejaka nieśmiałością usiadł na brzegu tapczanu [...]* (Bondariew).

- konstrukcja: przysłówek niewysokiego stopnia + syntetyczny superlatyw przymiotnika + rzeczownik, np.:

– *Я бы его любила, – поспешно сказала она и не совсем твёрдо прибавила: Если он не дерётся* (Грин); – *Kochałabym go – rzekła pośpiesznie i dodała z trochę mniejszym przekonaniem: – Jeżeli się nie bije* (Grin).

Ogółem przeanalizowanych zostało 109 związków, w których obydwa komponenty wyrażone są przysłówkami: zależny – przysłówkiem gradualnym, główny – przysłówkiem jakościowym, nazywającym zewnętrzne przejawy cech charakteru istot żywych. Stanowią one część trójkomponentowych grup syntaktycznych o strukturze: **Adv_{grad} Adv_{atr} V_f**. Pełne, pod względem strukturalnym, semantycznym i stylistycznym, odpowiedniki wystąpiły w 50 przykładach, w sześciu natomiast zastosowano inne niż w oryginale przysłówki gradualne. W 32 przypadkach użyto innych pod względem strukturalnym związków, najczęściej typu: **Adv_{grad} Adj_{atr} S** i **Adv_{grad} Adj_{atr}** (gdzie przymiotnik pełni funkcję predykatywną). W dwóch przypadkach ekwiwalentem rosyjskiego połączenia był polski związek o strukturze: **Adv_{grad} V_f**. W 21 polskich zdaniach opuszczono przysłówki gradualne lub całe związki.

S U M M A R Y

This paper deals with syntactic constructions in which both components are adverbs, the main component being an adverb of external rappings of animate beings' streaks of character, whereas the subordinate component is a gradable adverb.

The analysis corpus data has been undertaken as an attempt to answer the following questions:

- 1) Which adverbs of external rtappings of animate beings' streaks of character can be modified by gradable adverbs in Russian and Polish?
- 2) Which gradable adverbs can modify adverbs of external rtappings of animate beings' streaks of character?
- 3) What are the similarities and differences in the functions of the aforementioned constructions in both languages?